

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Ústav české literatury a komparatistiky

**Posudek bakalářské práce Lucie Vtelenské *Poučení z krizového vývoje. Obraz roku 1968 v normalizačním filmu 70. let***

Lucie Vtelenská se ve své práci rozhodla věnovat normalizační kinematografii. Smyslem však nebyla analýza filmového vyprávění, ale analýza sémiotická. Z názvu práce se může možná zdát, že její těžiště spočívá v hledání filmových reprezentací určitých historických událostí. Smyslem však nebylo inventarizovat všechny obrazy tzv. Pražského jara v normalizační filmové a televizní produkci, nýbrž postihnout stěžejní rysy ideologického vyprávění nastupujícího „normalizačního diskursu“. Výchozím materiálem je tedy dokument *Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ*, jehož mýtotočrný a ritualizační význam se prostřednictvím macurovského sémiotického čtení autorka pokouší ukázat a doložit konkrétními popkulturními reprezentacemi.

V první části práce analyzuje komunikační situaci ideologického jazyka *Poučení*, charakterizuje jednotlivé „jazykové hry“ - zajímavé jsou například figury znejasňování - a klíčové motivy, jež se posléze stanou stěžejními ideologickými a legitimizujícími metaforami. Jedná se především o to, co autorka nazývá „diskursem zdraví a nemoci“. Poté analyzuje, jakým způsobem se jazyk *Poučení* otiskuje a ritualizuje v dílech, které byly natočeny v sedmdesátých letech a jež se vracejí k „psychóze“ a „nepořádku“ roku 1968.

Práce má přehledné a logické kompoziční uspořádání. Mezi obě analytické části vkládá autorka popisnou, historicky kontextovou kapitolu, která shrnuje organizační změny, ke kterým v souvislosti s nástupem normalizace došlo v Československé televizi i na Barrandově. Interpretace filmového materiálu nejen charakterizuje povahu ideologického vyprávění a dokládá vstupní hypotézu o ideologickém působení *Poučení*, ale originálně domýšlí a konkretizuje některé jeho obrazy a figury – způsoby „pomýlení“ a „vystřízlivění“, role médií při šíření „nákazy“, apod. Zajímavé jsou například fotbalové metafory, jichž si autorka všimá coby prostředků „strategického boje“, jež jazyk svádí s „nemocí“. Překvapivé jsou také filmové reprezentace tzv. zdravého jádra, jejichž funkce není zcela totožná s jejich literárním zdrojem.

Autorka se také pokouší zodpovědět otázku, zda způsob utváření ideologického vyprávění, hraje roli při diváckém úspěchu filmů. Do zkoumaného vzorku totiž záměrně zahrnula díla divácky zapomenuta či jednoznačně odmítána pro evidentní a dominující ideologickou funkci (Steklého *Hroch, Tam, kde hnízdí čápi* či Traplovo *Tobě hrana zvonit nebude*), díla dodnes nekriticky přijímána (Vorlíčkovo *Bouřlivé víno*) i fanouškovsky adorovaná, leč ideologicky dekonstruovaná (seriál *30 případů majora Zemana*).

Předkládaná práce Lucie Vtelenské je výsledkem pozorné a důkladné analýzy podložené znalostí odpovídající odborné literatury, precizních formulací i „střízlivého“ psaní, jehož ostalgičtí retročtenáři často nejsou schopni. Splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

V Praze 8. června 2015